

داروهای ضدانعقاد جدید برای جلوگیری از آمبولی

بیماری‌های آمبولی لخته خون، یکی از عوامل اصلی مرگ‌ومیر و معلولیت در کشورهای توسعه‌یافته بوده و در کشورهای با درآمد کم و متوسط نیز به‌طور چشمگیری در حال افزایش هستند.

بیماری‌های آمبولی لخته خون، یکی از عوامل اصلی مرگ و میر و معلولیت در کشورهای توسعه یافته بوده و در کشورهای با درآمد کم و متوسط نیز به طور چشمگیری در حال افزایش هستند. محققان کشور با توجه به اهمیت این نوع از بیماری‌ها، به مرور جدیدترین داروهای ضدانعقاد پرداخته‌اند.

به گزارش ایسنا، لخته‌های شریانی که غنی از پلاکت و با میزان کم فیبرین هستند، لخته سفید نامیده می‌شوند که معمولاً در حاشیه‌های عروق آسیب دیده تشکیل شده و عامل سکت‌های قلبی و مغزی هستند، درحالی که لخته‌های وریدی غنی از فیبرین و گلبول قرمز با میزان کم پلاکت، لخته قرمز نامیده می‌شوند. لخته‌های قرمز، عامل آمبولی لخته خون وریدی هستند که شامل ترومبوز وریدهای عمقی یا DVT و آمبولی ریه یا PE هستند.

به بیان محققان، مهم‌ترین روش برای رهایی از چنین مشکلاتی، پیشگیری اولیه است که خود شامل مداخلاتی در سبک زندگی و تعدیل عوامل خطری چون سیگارکشیدن، پرفشاری خون، چاقی شکمی، کم تحرکی و عادات غذایی نادرست است. اما علیرغم نتایج مثبت این اقدامات، بسیاری از افراد با علائم بالینی بیماری‌های آمبولی لخته خون نیاز به استفاده از دارودرمانی برای پیشگیری و درمان دارند تا عوارض و مرگ و میر ناشی از آن را کاهش دهند.

تمایل ذاتی خون به لخته شدن نقش محوری در ایجاد لخته دارد و ازاین رو، عوامل ضدلخته باید به عنوان ابزار ضروری در مدیریت و درمان این بیماران در نظر گرفته شوند و شناخت داروهای موجود در این زمینه، اهمیت بسیاری دارد.

در همین رابطه، پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) در یک مطالعه تحقیقاتی و در قالب پژوهشی مروری، به بررسی داروهای ضدانعقاد جدید پرداخته‌اند.

بدین منظور، پژوهشگران فوق با استفاده از کلمات کلیدی مشخص، به جستجو در نمایه‌های بین‌المللی Web of Science، Google Scholar، PubMed و عنوان مهم‌ترین پایگاه بین‌المللی دانش پرداخته‌اند.

بر این اساس، محققان فوق از هپارین و هپارین با وزن مولکولی کم، آنتاگونیست‌های ویتامین کا و ضدانعقادهای دیگری مثل فونداپارینوکس، بیوالیرویدین و آرگاتروبان به عنوان عوامل ضدانعقادی متعارف نام برده‌اند و همچنین، داروهای ضدانعقاد جدید خوراکی نظیر مهارکننده‌های مستقیم ترومبین و مهارکننده‌های فاکتور ۱۰ را برشمرده‌اند.

در این خصوص، مهدی مشهدی اکبر بوجار، استادیار گروه فارماکولوژی و سم‌شناسی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) و دیگر همکارش در این تحقیق، اظهار کردند: «برای حدود ۷۰ سال هپارین، هپارین با وزن مولکولی کم و آنتاگونیست‌های ویتامین کا از گزینه‌های پرکاربرد دارویی برای پیشگیری و درمان اختلالات ترومبوآمبولی بوده‌اند. بااین حال، بسیاری از محدودیت‌های این ضدانعقادها سنتی منجر به جستجو و تلاش برای معرفی عوامل دارویی مناسب‌تر طی ۱۵ سال گذشته شده است و از این طریق، گروهی جدید از ضدانعقادهای خوراکی که به طور خاص مؤثر بر فاکتور ۱۰ و ترومبین هستند معرفی شده‌اند که در حال حاضر نیز در دسترس هستند».

به گفته این محققان، «علاوه بر مزایای غیرقابل انکار داروهای تجویزی خوراکی در دوزهای ثابت و همچنین نیاز کمتر به پایش آزمایش‌ها، نتایج مطالعات وسیع نشان دادند که ضد لخته‌های خوراکی با اثر مستقیم نسبت به آنتاگونیست‌های ویتامین کا، در پیشگیری و درمان ترومبوآمبولی مؤثرترند و نتایج قابل پیش‌بینی تری نیز در مطالعات مشابه در سراسر جهان از خود نشان داده‌اند. هرچند که قبل از معرفی ضد لخته‌های خوراکی با اثر مستقیم می‌بایست مشکلات مهم آن‌ها ازجمله استفاده در بیماران سالمند با سن ۸۰ سال یا پیرتر، افراد مبتلا به نارسایی کلیه، تشکیل لخته مرتبط با سرطان، بیماران با افزایش وزن شدید و یا تحت درمان با دو نوع داروی ضد پلاکت مورد توجه قرار گیرد».

طبق یافته‌های این پژوهش مروری که در مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران منتشر شده‌اند، «اگرچه نتایج حاصله در مراحل ابتدایی درمان بسیار امیدوارکننده هستند، ولی تحقیقات طولانی مدت و بیشتری جهت

ارزیابی ایمنی و اثربخشی آن ها جهت جایگزین شدن با آنتاگونیست های ویتامین کا مورد نیاز است».

بوجار و همکاری در این خصوص می گویند: «مشکل دیگر، بررسی و پایش آزمایشگاهی اثرات ضدلخته داروی تجویزی است. اگرچه ضد لخته های خوراکی مهارکننده مستقیم ترومبین نیاز کمتری به پایش دارند ولی همچنان تنظیم دوز درمانی در برخی شرایط خاص نظیر بیماران با اختلال عملکرد کلیه و کبد و یا بیماران با خونریزی و ترومبوز ناگهانی یا ناسازگاری در درمان و همچنین تجویز همزمان با برخی داروها مثل آنتی بیوتیک ها، نیاز به پایش انعقاد خون و بررسی های ثانویه دارد».